

Никола Вапцаров

Влак

I

Влак през гарата протегнат.
Празник. Слънцето блести.
И народа се тълпи
на перона.
Той от жегата ще бега
там – навън, навън, навън
под дърветата, където
има в туй горещо лето
сянка и спокоен сън.

А отпред на влака чака
горделивата машина.
И кълба от дим изскачат
и се пръскат над комина.

Ние с тебе, мой читател,
ще отидем на Владая.
Там е толкова приятно!
Там на воля ще играем!

И когато падне мрак
над зелената гора,
ние с вечерния влак
ще се върнем у дома.

Влак, напред лети, лети!...
Но машината сама
не върви –
трябва пара.
Кой я кара? –
Машиниста и огняра.

Машинистът бди на пост –
той командва всеки лост.
А огняра, в пот облен,
хвърля въглища в пещта,
че машината реве:
Знай добре, знай добре,
пара трябва ми на мен,

много пара и вода.

Към Владая влак лети.
Пътя стръмен е нагоре.
И машината сумти
и се моли и говори:
– Ох, не мога, ох, не мога,
оставете ме за бога
дъх за малко да си взема!
А огняра отговаря:
– Няма време! Няма време!
– Уморена си – аз зная –
и отвръща машиниста. –
Ще починеш на Владая,
малко там ще те почистим
и ще ти дадем вода.
Да, да,
там ще ти дадем вода.

Ето и Владая. Ето
под разлистени дървета
сенки в близката гора
и полянки за игра.
Тук ще спрем, мой читател,
тук е толкова приятно!
И когато падне мрак
над зелената гора,
ние с вечерния влак
ще се върнем у дома.

II

Стига песни и игри!
Над гори и канари
вечерния здрач пълзи,
над горите, с здрач покрити,
виснат сиви,
дъжделиви,
буреносни
зли
мъгли.

Ей, читателю, ела
да се върнем у дома!
Не виде ли, капка дъжд
падна вече.
Изведнъж
недалече
секна огнена стрела.
У дома! У дома!

Нататък, нататък са хукнали всички,
нататък, нататък към гарата тичат,
там влака ще чака народа уплашен,
че бурята иде свирепа и страшна,
да бързаме здраво, читателю драг,
че гони ни буря, че гони ни мрак.

Най-после и гарата стигнахме! Ето,
чиновника, спретнат стои пред гишето,
народа се блъска, тълпи се отвред,
а той разпорежда: – Полека! Със ред!
Печат ще ударя на всеки билет!

Госпожа една си протяга ръцете:
– Ах, моля, изгубих си днеска билета,
за София искам сега да си взема.
Ще дойде ли влака таз вечер навреме?
– Разбира се, да, разбира се, да,
но моля, запазвайте ред, господа!

Чиновника вече затваря гишето,
печат е ударен на всички билети.
А телефонът отсреща звъни:
– О, ти ли си? Здравсти, колега! Вали...
Пристигна ли влака?... Пусни го навреме,
машината трябва вода да си вземе.
Дочуване. Чу ли? Пусни го навреме!

Чуй как тръпнат и потракват
релсите. Това е влака!
Нека вятъра фучи,
нека във дъжда се лее!
Виж, три огнени очи

бързо мрака разпиляват,
идетой насам и бодро
колелата се въртят,
като че разказват гордо
за изминатия път.
Чуй, той кани отдалече:
„Тук при мен, при мен, човече,
тука вятъра не духа,
тук е топло, тук е сухо.
Ще починете, а аз
ще ви заведа у вас.“

А пък входния семафор
своята ръка рамахва
и със важен, важен жест
казва: „Път свободен! Влез!“

Спира влака пред перона,
спират двадесет вагона
и за миг сред глъч и врява,
виж, перона опустява.

III

Във купето има трима:
баба, старец и младеж.
И навлезли, тя подзема
със приветен, тих брътвеж:

– Вън вали ли? Да вали!
Време му е, нека плиска!
От градо ли сте, или
татък nekъде от близко?

– От града сме. – А, така ли?
Що не кажете тогава?!
Да сте чули и срещали
нейде Дино от Дъбрава?

Син ми е, та със старика
му отиваме на гости.
Да го видим, що се вика,

пък да сложим стари кости.

В ъгъла старика дреме
със луличка във устата
и във такт, в размерно време,
олюлява си главата.

А младежа гледа с мътни,
гледа с трескави очи
в коридора всеки пътник
и мълчи, мълчи, мълчи.

– Ще ти мине като куче –
бабата го утешава. –
Във града светът е учен,
сетне, всичко с кураж става.

– Ех, с кураж... но и с пари!
– И парите требват, баби,
огънят да ги гори!
Откъм тех комай сме слаби.

Но нали си млад, ще мине,
болестта от младост бега!
Не е тя за млади, сине,
тя на старите прилега!
– Има във града, разправят,
болница. Да мога там
да се настаня, тогава,
вярвам, ще ми мине. Знам

от село момче, което
мислехме, че ще умре,
влезе в нея и момчето
оздраве! Оздраве!

И отново пак мълчи,
пак унася се младежа.
Бабата го гледа с нежни,
топли, майчини очи.

Колко хубави мечти

носиш в своите купета,
влак, преминал през гори
и през ширните полета!

Но за всичките съдби
там – в вагоните закрити,
кой на поста вярно бди
със очи във мрака впити?

Кой във дневната омара
и във вечерния мрак
с равномерно темпо верно
кара пътничкия влак? –
Машиниста и огняра.

Тя, машината, е също
като всеки жив човек,
по нагорницето пъшка,
а надолу удря в бег.

И затуй, когато мина
влака гарата, надолу
облекчената машина
машиниста взе да моли:

– Ох, пусни ме! Охлаби
ти спирачките и аз
ще се спусна нанадолу
с триста километра в час.

Охлаби и ще се спусна,
в мене сигурен бъди,
ще премина аз изкусно
леко всеки нов завои.
С триста километра в час
ще летя във мрака аз,
не се бой, не се бой!
Само малко охлаби.
Ах, да знаеш как обичам
по надолното да тичам!...
Милостив към мен бъди!

Машинистът ѝ отвръща:

– А защо, проклета дъще,
ти по стръмното нагоре
друго молиш и говориш?

– Ех, нима така се кара
влак по този хубав път?!
Тук не трябва даже пара,
колелата се въртят
тихо, гладко, с устрем лек
и помислил би човек –
не вървят,
а летят.

Машинистът отговаря:

– Още десет километра
мога да отпусна аз,
но надолу с ред ще караш.
Виж, отвън е дъжд и вятър,
да не стягам час по час
със спирачката. Разбра ли?

А машината се хвали:

– Трака-трак, трака-трак,
не ме плаши дъжд и мрак,
имам аз отпред прожектор,
той ми свети надалеко.
Трака-трак, трака-трак,
не ме плаши дъжд и мрак.

* * *

Тук е топло, приятно, нали?
Във вагона дъжда не вали,
но навънка със дъжд и със вятър се бори
човек неуморен.

Обхожда веднъж той и пак се повръща,
обхожда железния път
и си мисли: „Сега са заспали във вкъщи
дечицата – кротичко спят.“

Той мисли за тези дечица, които
отиват със влака в града,
и гледа небето – пробито корито,
което изсипва дъжда.

„Ще мина отново. Да бъдем на чисто.
Ще падне случайно скала...
И как ли ще може сега машиниста
да види сред тази мъгла?“

Човека потъва сред мрака,
а влака лети като бясна стрела,
потиска небето със мрак дефилето,
със мрак и със гъста мъгла.

„Аз съм могъща и мощна машина,
аз съм с стоманни ръце,
моята плът е корава и здрава,
огън е мойто сърце.

Аз не познавам какво е умора,
мога да мина стрела.
Със дъжд и със вятър, със хали се боря
и с непрогледна мъгла.“

А огняра ѝ говори:
– Как по стръмното нагоре,
ако не подхвърля аз
въглища във твойта пещ,
ще се движиш ти тогаз?
Щещ не щещ,
ще запреш!

– Ах, ти жалка самохвалка –
машиниста се обажда, –
как във твоята глава
толкоз глупости се раждат?!

И защо са тез хвалби?
Ей сега, ако река
да натегна с таз ръка
здраво твоята спирачка,

мислиш ли, че можеш ти
да направиш поне крачка?

А машината отвърща:
– Аз съм силна и могъща,
но с спирачка всеки знае
другите да обуздае.

Вий сте слаби, слаби, слаби,
с жалки немощни ръце
и страхливи като баби,
без сърце, без сърце.

Вас ви чакат цял живот
в къщи вашите деца.
Щом усилия своя ход,
вие бърчите лица.
Срамота! Срамота!

Изведнъж в мъгла и дъжд,
там неясно
ту просветне, ту угасне
светлина! Светлина!
Стой! Отпред червен фенер!
Стой! На срещния завой –
кантонер!

Приближава все по-ясно,
расне страшната опасност
сред мъгла. Ето на:
там скала, скала, скала!

Машинистът е на пост
и спирачката е в ход.
Той командва всеки лост,
бди над нашия живот.

Бавно, бавно спира влака,
а отпред стои и чака
във ръката със фенер
бледен, мокър кантонер.

Той не чака тук награда,
виж сърдечните очи:
колко скромност, колко радост
и наивност в тях личи.

Тъй е скромен, мой читател,
всеки истински герой.
И когато чуеш вой
и хвалби от свой приятел,
знай, че той, знай, че той
не е никакъв герой!

От вагоните изскачат
дружно всичките спирачи
и със общи сили те
сенапъват в миг, така че
виж, скалата отлете
по надолнището, значи.

А началник-влака гледа:
няма никаква повреда.
Релсата напълно здрава,
що да чакаме тогава?
Чува се сигнал и пак
тръгва пътничкия влак.

.....

Браво, браво, Вестинг Хаус,
Хардий, Божич, Кунц и Кнор,
вечна слава, вечна слава –
колелата пеят в хор,

че измислихте спирачки
здрави, сигурни, добри –
една ръчка завърти
и тогава спираш, значи,
точно дето искаш ти.

Браво, браво вам, другари,
машинисти и огняри,
що опасвате света

чак от северния студ
до екваторния пек
и разнасяте честта
и труда, и гордостта
на културния човек.

Браво бодри кантонери!
Със сигналните фенери
в дъжд и вятър, пек и студ
вие с непосилен труд
бдите, пазите редът.

Браво, браво вам, безбройни,
вам, безименни герои!
Вам, които тук ви нема
в тази мъничка поема,
без които кой знай как
би пътувал всеки влак.

КРАЙ

© Никола Вапцаров

Източник: Словото

Набиране: Мартин Митов

Издание: Никола Вапцаров. Съчинения, „Български писател“, С. 1979, под редакцията на Бойка Вапцарова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11393>]